

γίων (ἀναλόγως τῶν διαθεσίμων ὕλικῶν, τῆς κατὰ τόπον συνηθείας καὶ τῶν προσωπικῶν ὀρέξεων) καὶ μαγειρεύονται καρυκευόμενα διὰ πιπέρεως καὶ ἄλλων ἡδυσμάτων ἐνθ' ἂν.: *Νὰ πλύνης τὰ ἄδερα, νὰ τὰ φτειάσῃς γαρδούμια* Θήρ. κ.ά. *Τὰ 'αρδούμια τὰ κάνουνε βραστά, τηγανητά, ψηστά μὲ τοὶ πατάτες...* Νάξ. ('Απύρανθ.) *Τὰ βαρδούμια 'ναι ἀξύγι κι ἄδερα τυλιμένα* Νάξ. (Φιλότη.) Συνών. γαρδούμα, κοτσίδα, πλεξούδα, τυλιχτό, χορδή. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος (Καρδάμ.) β) Μεταφ., ἐν τῇ φρ. *κάνω γαρδούμια* = ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι πρὸς τινα κατόπιν ἐριδος Νάξ. ('Απύρανθ.): *Τρέχα, 'γὰ θὰ κάμουνε 'αρδούμια οἱ θνατέρεις, τσακώνοδαι πάλι.* Συνών. φρ. *γίνομαι μαλλιά-κουβάρια.*

γαρδουμιάζω ἀμάρτ. 'αρδουμιάζω Νάξ. ('Απύρανθ.) βαρδουμιάζω Νάξ. (Φιλότη.) οὐαρδουμιάζω Νάξ. (Φιλότη.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γαρδούμι, παρ' ὃ καὶ 'αρδούμι καὶ βαρδούμι.

1) Ἐνεργ., παρασκευάζω γαρδούμια ἐκ τῶν ἐντέρων καὶ τῶν σπλάγχνων σφαγέντος ζώου ἐνθ' ἂν.: 'αρδουμιάζω λέμε ὅτι νὰ κάνουμε 'αρδούμια: 'αρδούμιασέ τα δὰ μάνι-μάνι 'ιατὶ βιάζομαι, θέλω νὰ φύω 'Απύρανθ. Σφάξε το μάνι-μάνι τὸ ζῶ καὶ οὐαρδούμιασέ το νὰ φᾶμε γάενα βαρδούμι Φιλότη. 2) Μέσ. μεταφ., ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι πρὸς τινα 'Απύρανθ.: 'αρδουμιάζομαι πάλι, σκοτώνομαι ὅπου νὰ 'ναι θὰ φᾶμε 'αρδούμια. 'Εδιήκα καὶ τὸ εἶδα νὰ 'αρδουμιάζομαι. β) Κόπτομαι διαμαρτυρούμενος, διαμαρτύρομαι ἐντόνως κατὰ προσαπτομένης κατηγορίας αὐτόθ.: 'αρδουμιάζεται πὼς δὲν ἔχει εἶδηση.

γαρδούμιασμα τό, ἀμάρτ. 'αρδούμιασμα Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. γαρδουμιάζω.

'Η παρασκευὴ γαρδουμιῶν: *Μὲ τὸ 'αρδούμιασμα 'ἴνησαν ἐτσὰ τὰ χέρια μου.*

γαρδουμιασμός ὁ, ἀμάρτ. 'αρδουμιασμός Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. γαρδουμιάζω.

1) Τὸ γαρδούμιασμα, ὃ ἰδ.: 'Σ τὸ 'αρδουμιασμό πὺν θὰ τὰ 'αρδουμιάσω, θὰ πῆσω 'να, νὰ δὲ φάω. 2) Μεταφ., ἡ συμπλοκὴ μεταξὺ προσώπων ἐρίζοντων: 'αρδουμιασμός πάλι 'ίνεται εἰδὰ 'χουνε κι ὅλο 'αρδουμιασμένοι, ὅλο τσακωμένοι 'ναι;

γαρδουμολόγος ὁ, ἀμάρτ. γαρδουμολόος Πελοπν. (Κλουτσιοχ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γαρδούμα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -λόγος, περὶ ἧς βλ. Γ. Χατζιδ., 'Αθηνᾶ 22 (1910), 284.

'Ο εἰδικὸς ἢ ὁ ἀσχολούμενος ἀπλῶς εἰς τὴν παρασκευὴν γαρδουμιῶν.

γαρδουμωτός ἐπίθ. ἀμάρτ. γαρδουμωτός Πελοπν. (Κορών.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γαρδούμα, παρ' ὃ καὶ γαρδούνα, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ωτός.

'Ο διὰ τὴν παρασκευὴν γαρδούμας κατάλληλος (ἐπὶ ἐντέρων σφαγίου): *Μὲ τὰ γαρδουμωτὰ ἄντερα τοῦ γουρουνιοῦ κάνουνε τὴν ὀματιά (ὀματιά = αἱματιά).*

γαρδουμωσιὰ ἡ, Χίος (Βίλ.)

'Εκ τοῦ θέμ. τοῦ ἄορ. τοῦ ρ. *γαρδουμώνω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -σιὰ, ἡ ἐκ τοῦ οὐσ. γαρδούμι ἀναλογικῶς πρὸς ἄλλα οὐσ. εἰς -ωσιὰ, ὅσον ἀντερωσιὰ, γεμωσιὰ, κττ.

Τὸ σύνολον τῶν διὰ τὴν παρασκευὴν γαρδουμιῶν χρησιμοποιουμένων ἐντέρων καὶ σπλάγχνων σφαγίου.

γαρέλα ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γάρος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλα.

Τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας γάλακτος ἐν δοχείῳ σχηματιζόμενον λεπτὸν στρώμα λίπους: *Μάζεφο τὴ γαρέλα ἀπὸ τὸ γάλα, ἔναι ὅλο βούτυρο. Δὲ γάνει γαρέλα τὸ γάλα, ἔναι σὰ νερό.* Συνών. κορφή, πέτσα, τσίπα. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Γαρέλες Μάν.

γαρζόνι τό, Ζάκ. γαρζόν' Θεσσ. γαριζόνι Ζάκ.— Δ. Δημάδ., Ζιζάν. Θεσσ. ἀγρῶν, 17.— Λεξ. Δημητρ. καριζόνι Κεφαλλ.— Χελδρ.-Μηλιερ. (Τσιτσέλη), Δημ. ὄνομ. φυτ., 225.

Πιθανῶς ἐξ Ἑνετ. *garzon, ἀντιστοίχου τοῦ Ἰταλ. cardone = εἶδος ἀκανθώδους φυτοῦ. Πβ. Boerio, Dizion. d. Dial. Venez., ἐν λ. garzo. 'Ο τύπ. γαριζόνι δι' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου.

Τὸ φυτὸν «ἀσπροκέφαλος», δι' ὃ ἰδ. ἀσπροκέφαλος 4 ἐνθ' ἂν. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. Γαρζόνης Ζάκ. Καριζόνης Κεφαλλ. Πελοπν. (Μάν.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. 'Σ τοῦ Καριζόνη Πελοπν. (Μάν.).

γαριὰ ἡ, Εὐβ. ('Ακρ. κ.ά.) Κάρπ. κ.ά. βαριά Κάρπ. 'αριὰ Κάρπ. Κάσ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γάρος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -σιὰ. Διὰ τὸν τύπ. βαριὰ, προελθόντα διὰ τροπῆς τοῦ γ εἰς β, βλ. Χ. Παντελίδ., Φωνητ., 36/37.

'Ο ρύπος τῶν ἐνδυμάτων ἐνθ' ἂν.: *Βγάλ' του πιά αὐτὸ τοῦ ροῦχου, ἔπιασι γαριὰ* Εὐβ. ('Ακρ. κ.ά.) *Νὰ βγάλῃς τίς βαριές τῶ ρουχῶ Κάρπ.* Συνών. γαριωμάδα, γαριωματιά, λέρα, λερωμάδα, λερωματιά. Πβ. καὶ γάρος 4. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Γαριές Κάρπ.

γαριάζω ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν. Μαγνησ. Σμύρν.) Κύν. Μύκ. Πελοπν. (Κορινθ. Μάν. Πάν. κ.ά.) Ρόδ. Σῦρ. Χίος — Κ. Παρορ., Κόκκιν. τράγ., 167 — Λεξ. Περιδ. Μπριγκ. Μ'Εγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 328 Πρω. Δημητρ. γαριάζου Εὐβ. ('Ακρ. Ψαχν. κ.ά.) Σκυρ. Τήν. κ.ά. γα'ρ'άζου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γαριάζω Σίφν. σγαριάζω Πελοπν. (Λακων.) 'αριάζω Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γάρος ἢ γαριὰ. 'Ο τύπ. σγαριάζω διὰ προσθήκης ἀρκτικοῦ σ.

1) Μετβ., κηλιδῶν, ρυπαίνω (ἐπὶ ἐνδυμάτων κυρίως) ἐνθ' ἂν.: *Πρόσεξε μὴ μοῦ γαριάσῃς τὰ ροῦχα* Τήν. *Ἰφτεῖν' ξινουπλέν', μὰ τὰ γαριάζ' τὰ ροῦχα αὐτόθ.* *Ἀφουρμὴ τὰ 'πλυνε τὰ π'κάμ'σα, ἀλλὰ τὰ γάριασι χειρότιρα* Εὐβ. ('Ακρ.) *Τὸ γάριασε τὸ ἄσπρο μου μισοφόρι τσαὶ θέλει ξαναπλύσιμο* Ἄνδρ. *Καὶ ἀμετβ., κηλιδοῦμαι, ρυπαίνομαι (ἐπὶ ἐνδυμάτων καὶ ὑφασμάτων γενικῶς, ρυπαινομένων ἔνεκα μακρᾶς χρήσεως ἢ ἄλλης αἰτίας, ἰδιαίτερος δὲ ἔνεκα ἀτελοῦς ἢ κακῆς πλύσεως)* ἐνθ' ἂν.: *Γάριασε τὸ σεντόνι, μὲ οὐλο τὸ πλύσιμο* Ἰων. (Σμύρν.) *Ἐνα π'κάμ' σου φουρεῖ χρόνου-χρον' κῆς, γάριασι πάν' τ'* Εὐβ. ('Ακρ. κ.ά.) *Ἄμα δὲ δὰ τριβ'ς καλὰ τὰ ροῦχα μὲ τοῦ χέρ'*

